

V I Lenin

Nya uppgifter och nya krafter

Den proletära massrörelsens utveckling i Ryssland i samband med socialdemokratins utveckling kännetecknas av tre betydelsefulla övergångar. Den första övergången ledde från de snäva propagandacirkelarna till bred ekonomisk massagitation; den andra till politisk agitation i bred omfattning och till öppna gatudemonstrationer; den tredje till regelrätt inbördeskrig, till uppror. Var och en av dessa övergångar förbereddes å ena sidan genom det socialistiska tänkandets verkan i huvudsakligen en riktning, å andra sidan genom de djupgående förändringarna i levnadsförhållandena och i arbetarklassens hela psykiska inställning, genom att alltjämt nya skikt av densamma väcktes till en mera målmedveten och aktiv kamp. Dessa förändringar försiggick ibland i all tysthet, de proletära krafternas anhopning skedde obemärkt, bakom scenen, så att de intellektuella inte sällan greps av tvivel på massrörelsens varaktighet och livskraft. Sedan inträdde ett tvärt omslag och hela den revolutionära rörelsen höjde sig som med ett slag till en ny, högre nivå. För proletariatet och dess förtrupp, socialdemokratin, reste sig *praktiskt* nya uppgifter, för vilkas lösning nya krafter liksom växte upp ur jorden, och som ingen haft en aning om innan omslaget inträdde. Allt detta skedde likväl inte med en gång, inte utan vacklan, inte utan kamp mellan riktningarna inom socialdemokratin, inte utan återfall till föråldrade, skenbart för länge sedan utlevade och begravna åskådningar.

Vårt parti upplever återigen en sådan period av vacklan. För att kunna anpassa vår taktik och organisation till de nya uppgifterna, måste man övervinna motståndet från de opportunistiska teorierna ifråga om "demonstrationer av högre typ" (planen för zemstvokampanjen) eller om "organisationen som process", man måste bekämpa den reaktionära fruktan för upprorets "fastställande" eller för proletariatets och böndernas revolutionära demokratiska diktatur.

Det råder inte det ringaste tvivel om att rörelsens förlopp också denna gång kommer att sopa bort alla dessa kvarlevor av föråldrade och utlevade åsikter. Detta bortsopande får likväl ingalunda bestå endast i vederläggande av de gamla felen, utan måste vida mer bestå i positivt revolutionärt arbete på det praktiska förverkligandet av de nya uppgifterna, att för vårt parti vinna och utnyttja de nya krafter, vilka nu i sådan gigantisk massa träder fram på den revolutionära arenan. Just dessa frågor rörande det positiva revolutionära arbetet måste utgöra huvudtemat för den förestående tredje kongressens förhandlingar, just på dem måste nu alla medlemmar av vårt parti koncentrera alla sina tankar både i sitt lokala och sitt allmänna arbete. Av vilken art de uppgifter är, som förestår oss, har vi i allmänna drag redan upprepade gånger behandlat: agitationens utvidgning till nya skikt av fattigfolket i stad och på land, skapandet av en bredare, rörligare och starkare organisation, förberedandet av upproret och beväpning av folket samt i detta syfte en överenskommelse med den revolutionära demokratin. Vilka nya krafter som finnes för dessa uppgifters förverkligande – härom vittnar värtaligt underrättelserna om generalstrejker i hela Ryssland, om strejker och om den revolutionära stämningen bland ungdomen, bland de demokratiska intellektuella i allmänhet och till och med inom många borgerliga kretsar. Det faktum att dessa väldiga friska krafter är förhanden, särskilt bland arbetarklassen och bönderna, är en tillräcklig borgen för att de nya uppgifterna kan lösas och att de ovillkorligen kommer att lösas. Den praktiska fråga, som reser sig för oss, består just framför allt i *hur* dessa nya krafter skall utnyttjas, inriktas, sammanslutas och organiseras, *hur* det socialdemokratiska arbetet i huvudsak skall koncentreras på de nya, högre uppgifter, vilka för ögonblicket skjuts i förgrunden, utan att härvid i ringaste mån glömma de gamla och vanliga uppgifterna, vilka står och kommer att stå framför oss, så länge den kapitalistiska utsugningens värld består.

För att antyda några metoder att lösa denna praktiska fråga skall vi börja med ett enskilt, men enligt vår mening synnerligen karakteristiskt exempel. För inte så länge sedan, just före revolutionens början, berörde den borgerligt liberala Osvobosjdenije (nr 63) frågan om socialdemokratins organisatoriska arbete. Osvobosjdenije, som uppmärksamt följer kampen mellan de båda riktningarna inom socialdemokratien, försummade inte att än en gång utnyttja nya Iskras vändning till ekonomismen och att (med anledning av den demagogiska broschyren av "Arbetare") betona sin djupa principiella sympati för ekonomismen. Det liberala organet anmärkte alldeles riktigt, att av denna broschyr (se härom i nr 2 av Vperjod) oundvikligen framgår ett förnekande eller ett förringande av den revolutionära socialdemokratins roll. Och till "Arbetares" fullständigt oriktiga påståenden att den ekonomiska kampen ignoreras efter de ortodoxa marxisternas seger, skriver Osvobosjdenije:

"Den nuvarande ryska socialdemokratins illusion består i att den fruktar det kulturella arbetet, fruktar de legala vägarna, fruktar ekonomismen, fruktar de så kallade opolitiska formerna av arbetarrörelsen utan att förstå att endast det kulturella arbetet, de legala och opolitiska formerna kan skapa en tillräckligt fast och tillräckligt bred basis för en sådan arbetarklassens rörelse, som förtjänar att kallas revolutionär."

Och Osvobosjdenije råder sina anhängare att "ta initiativet till att verkligen skapa en facklig arbetarrörelse", inte mot socialdemokratien, utan tillsammans med den, och härvid drager tidskriften en parallell med den tyska arbetarrörelsens betingelser under tiden för undantagslagarna mot socialisterna.

Här är inte platsen att tala om denna parallell, som är alldeles felaktig. Det är framför allt nödvändigt att återställa sanningen om socialdemokratins förhållande till arbetarrörelsens legala former.

"Legaliseringen av de icke-socialistiska och opolitiska arbetarföreningarna i Ryssland har redan börjat" – hette det 1902 i "Vad bör göras?" – "Vi kan hädanefter inte låta bli att räkna med denna rörelse".

Hur skall detta ske? – frågas där, och det hänvisas till nödvändigheten att avslöja inte bara de subatovska läroarna, utan också allt liberalt prat om harmoni i samband med ämnet "samarbete mellan klasserna". (Osvobosjdenije, som inbjuder socialdemokraterna till samarbete, erkänner fullständigt den första uppgiften, men förtiger den senare.)

"Att göra detta – heter det vidare – betyder alls inte att glömma att arbetarrörelsens legalisering i sista hand kommer just oss och inte subatovarna tillgodo."

Vi skiljer agnarna från vetet, om vi avslöjar subatoviaden och liberalismen inom de legala föreningarna.

"Vetet, det är att bland ännu bredare och bland de mest efterblivna arbetarskikten väcka intresse för sociala och politiska frågor, det är att befria oss revolutionärer från sådana funktioner, som till sitt väsen är legala (spridning av legala skrifter, ömsesidig hjälp o. s. v.) och vilkas utveckling oundvikligen kommer att ge oss allt mer och mer agitationsmaterial."

Härav framgår det klart, att det är just Osvobosjdenije, som fullständigt fallit offer för en "illusion" i fråga om "fruktan" för rörelsen legala former. De revolutionära socialdemokraterna hyser långt ifrån någon fruktan för dessa former, de hänvisar direkt till att i dem finnes såväl *agnar* som *vet*. Med sitt resonemang beslöjar således Osvobosjdenije endast liberalernas verkliga (och motiverade) *fruktan* för att den revolutionära socialdemokratien skall avslöja *liberalismens klassväsen*.

Med hänsyn till de nuvarande uppgifterna intresserar oss emellertid särskilt frågan om revolutionärernas befriande från en del av deras funktioner. Just det faktum, att vi för

närvarande befinner oss i revolutionens början, ger denna fråga en särskilt aktuell och särskilt vittgående betydelse.

”Ju mera energiskt vi kommer att föra den revolutionära kampen, desto mer blir regeringen tvungen att legalisera en del av det fackliga arbetet, varigenom den befriar oss från en del av vår börda”,

sades det i ”Vad bör göras?”. Men den energiska revolutionära kampen befriar oss inte endast på detta sätt, utan också på många andra sätt från en ”del av bördan”. Det innevarande ögonblicket har inte endast ”legaliserat” mycket av det, som tidigare var förbjudet. Det har till den grad utvidgat rörelsen, att mycket av det, som tidigare ansågs vara tillgängligt och var tillgängligt endast för revolutionären, också utan regeringens legaliserande blivit till praxis, till vana och blivit tillgängligt för massan. Hela det historiska förloppet av den socialdemokratiska rörelsens utveckling kännetecknas av att den oaktat alla hinder tillkämpar sig en allt större aktionsfrihet, trots tsarismens lagar och polisens åtgärder. Det revolutionära proletariatet omger sig så att säga med en viss, för regeringen ogenomtränglig atmosfär av sympati och understöd såväl inom arbetarklassen som också bland de andra klasserna (vilka naturligtvis endast till en liten del gillar arbetardemokratis krav). Vid rörelsens början var socialdemokratin nödsakad att utföra en mängd kulturellt arbete eller nästan uteslutande ägna sina krafter åt den ekonomiska agitationen. Och nu går dessa funktioner den ena efter den andra alltmera över i händerna på nya krafter, på bredare skikt, som dras in i rörelsen. I de revolutionära organisationernas händer koncentrerade sig allt mera den verkliga *politiska* ledningen, uppgiften att draga *socialdemokratiska* slutsatser ur arbetarprotestens och folkmissnöjets yttringar. I början måste vi lära arbetarna läsa och skriva, både i direkt och i bildlig mening. Nu har den politiska bildningsnivån höjts i så gigantisk grad, att vi kan och måste koncentrera alla våra krafter på de mera omedelbara socialdemokratiska målen för den revolutionära strömmens organisatoriska ledning. Nu utför liberalerna och den liberala pressen en mängd av det ”förberedande” arbete, vilket hittills i alltför hög grad tagit våra krafter i anspråk. Nu har den öppna propagandan för de demokratiska idéerna och kraven, vilken inte är utsatt för den försvagade regeringens förföljelser, vunnit en så bred spridning, att vi måste anpassa oss till rörelsens fullständigt nya slagkraft. Självfallet förekommer i detta förarbete både agnar och vete; självfallet blir socialdemokraterna nu nödsakade att ägna allt mer och mer uppmärksamhet åt bekämpandet av den borgerliga demokratis inflytande på arbetarna. Men just detta arbete kommer också att uppvisa betydligt mera verkligt socialdemokratiskt innehåll än vår tidigare verksamhet, som i huvudsak var inriktad på att väcka de politiskt omedvetna massorna.

Ju mera folkrörelsen sprider sig, desto mera blottas de olika klassernas sanna natur, desto aktuellare blir *partiets* uppgift att leda klassen, att vara dess organisatör och inte släpa efter i händelsernas kölvatten. Ju mera all slags revolutionär självverksamhet överallt utvecklar sig, desto uppenbarare blir tomheten och innehållslösheten i Rabotjeje Djelomännens fraser om självverksamhet i allmänhet, vilka nya Iskras anhängare så gärna upprepar, desto mera framträder betydelsen av den *socialdemokratiska* självverksamheten, desto högre krav ställer händelserna på vårt *revolutionära initiativ*. Ju bredare de ständigt nya strömmarna av den samhällseliga rörelsen blir, desto viktigare blir en stark socialdemokratisk organisation, som förstår att skapa nya flodbäddar för dessa strömmar. Ju mera den demokratiska propagandan och agitationen, som pågår oberoende av oss, arbetar oss i händer, desto viktigare är socialdemokratis organiserade ledning för att skydda arbetarklassens oberoende av den borgerliga demokratin.

Den revolutionära epoken är för socialdemokratin detsamma, som krigstiden är för en armé. Vår armés kadrer måste utvidgas, de måste föras över från freds- till krigsstyrka, reserverna och landstormen måste mobiliseras, de som erhållit semester måste kallas tillbaka under

fanorna, nya hjälpkårer och truppavdelningar måste upprättas och etapp-platser inrättas. Man får inte glömma, att det i krig är oundvikligt och nödvändigt att förstärka sina led med mindre skolade rekryter, titt och ofta ersätta officerare med meniga soldater, påskynda och förenkla soldaternas befordring till officerare.

För att inte tala i liknelser: man måste kraftigt utvidga partiorganisationerna och alla slags organisationer, som sluter upp kring partiet, för att om än i någon mån kunna hålla jämna skritt med den hundrafalt växande strömmen av revolutionär folkenergi. Det betyder naturligtvis inte att man skall ställa den principfasta skolningen och den systematiska undervisningen i marxismens sanningar i skuggan. Ingalunda, men man måste komma ihåg, att stridsaktionerna själva, vilka *skolar* de utbildade just *i vår*, och helt i vår riktning, i dag har en mycket större betydelse för förberedelsen och skolningen. Man måste komma ihåg, att vår ”doktrinära” trohet mot marxismen nu stärks därigenom att de revolutionära händelsernas gång överallt och allestädes meddelar *massan åskådningundervisning* och att alla dessa lärdomar bekräftar just vår lärosats. Vi talar således inte om att avstå från denna lärosats, inte om att slappa vårt misstroga och misstänksamma förhållande till de hållningslösa intellektuella och de revolutionära frashjältarna – alldeles tvärtom. Vi talar om de nya metoder för undervisningen beträffande lärosatsen, vilka det vore otillåtligt för en socialdemokrat att glömma. Vi talar om hur viktigt det är att nu utnyttja de stora revolutionära händelsernas åskådliga lärdomar för att inte längre meddela cirklar, utan massorna vår gamla ”dogmatiska” undervisning, t. ex. om att det är nödvändigt att i praktiken förknippa terrorn med massans uppror, att man måste förstå att bakom det bildade ryska samhällets liberalism se vår bourgeois klassintressen (jfr vår polemik i denna fråga med socialistrevolutionärerna i nr 3 av Vperjod).

Det är således inte fråga om att försvaga våra socialdemokratiska anspråk, vår ortodoxa oförsönlighet, utan om att stärka såväl det ena som det andra med *nya vägar*, nya undervisningsmetoder. Under krigstiden måste rekryterna undervisas direkt på basis av stridsaktionerna. Var bara dristigare när det gäller att använda de nya undervisningsmetoderna, kamrater! Var djärvare när det gäller att bilda nya stormgrupper, skicka dem i striden, värva mer arbetarungdom, utvidga de vanliga ramarna för alla partiorganisationer, från kommittéerna till fabriksgrupper, verkstadsföreningar och studentcirklar! Kom ihåg, att varje fördröjande av denna sak från vår sida kommer socialdemokratins fiender tillgodo, ty de nya strömmarna söker en omedelbar utväg, och om de inte finner en socialdemokratisk flodbädd, så kommer de att flyta ut i en icke socialdemokratisk. Kom ihåg, att varje praktiskt steg av den revolutionära rörelsen oundvikligen och ofrånkomligen kommer att lära de unga rekryterna just den socialdemokratiska vetenskapen, ty denna vetenskap är baserad på den objektivt riktiga uppskattningen av de olika klassernas krafter och tendenser, och revolutionen är ingenting annat än den gamla överbyggnadens krossande och det självständiga uppträdandet av olika klasser, vilka strävar att på sitt sätt uppföra en ny överbyggnad. Förnedra bara inte vår revolutionära vetenskap till en blott bokstavsdogm, banalisera den inte med usla fraser om taktiken som process, organisationen som process, fraser med vilka man rättfärdigar söndringen, obeslutsamheten, initiativlösheten. Ge mer spelrum åt de mest olikartade företag, som de mest olika grupper och cirklar sätter i gång och håll i minnet, att riktigheten av deras väg oavsett våra rådslag och förutom våra rådslag garanteras av de obönhörliga krav som ställes genom de revolutionära händelsernas egen gång. Det har för länge sedan uttalats, att man i politiken ofta måste ta lärdom av fienden. Och i revolutionära ögonblick påtvingar oss fienden alltid särskilt eftertryckligt och snabbt de riktiga slutsatserna.

Parollen: organisera er! – vilken majoritetens anhängare på andra partikongressen ville ha exakt formulerad, måste nu omedelbart förverkligas. Om vi inte förstår att djärvt och initiativrikt skapa nya organisationer, då måste vi avstå från de ogrundade anspråken på avantgardets roll. Om vi blir stående hjälplösa inför de redan uppnådda gränserna, formerna och ramarna

för kommittéer, grupper, möten och cirklar, så kommer vi därmed att bevisa vår oförmåga. Tusentals cirklar uppstår nu överallt utan vår medverkan, utan varje bestämt program och mål, helt enkelt under händelsernas inflytande. Det är nödvändigt att socialdemokraterna gör det till sin uppgift att upprätta och befästa direkta förbindelser med största möjliga antal sådana cirklar, att de hjälper dem, upplyser dem genom sitt vetande och sin erfarenhet, stimulerar dem genom sitt revolutionära initiativ. Må alla sådana cirklar, förutom de som medvetet inte är socialdemokratiska, antingen direkt inträda i partiet eller *sluta upp kring partiet*. I det senare fallet får man inte kräva vare sig antagande av vårt program eller bindande organisatoriska förbindelser med oss; det är tillräckligt med den blotta revolutionära känslan, med blotta önskan att stödja kampen mot självhärskardömet, för att sådana cirklar, som *sluter upp kring partiet*, vid energisk påverkan från socialdemokraternas sida och under trycket av händelsernas gång först utvecklar sig till demokratiska medhjälpare åt det socialdemokratiska arbetarpartiet och sedan till dess övertygade medlemmar.

Det finns massor av folk, och det fattas folk – i denna motsägande formel har sedan länge motsägelserna i socialdemokratins organisationsliv och organisatoriska krav sammanfattats. Och denna motsägelse framträder i dag särskilt skarpt: man kan lika ofta från alla sidor få höra lidelsefulla krav på nya krafter och klagan över brist på folk i organisationerna, och samtidigt härmed överallt i gigantisk skala erbjudande av tjänster, en tillväxt av unga krafter, särskilt inom arbetarklassen. Den praktiske organisatör, som under sådana förhållanden klagar över brist på folk, förfaller till samma illusion, som madame Roland förföll till under den stora franska revolutionens högsta utvecklingsperiod, då hon 1793 skrev: det finns inga män i Frankrike, överallt endast pygméer. Den som talar så, ser inte skogen för bara träd, han erkänner att händelserna förblindat honom, att det inte är han, revolutionären, som i sitt medvetande och sin verksamhet behärskar händelserna, utan att dessa behärskar honom, att de underkuvat honom. En sådan organisatör *gör bättre i att dra sig tillbaka till lugnare förhållanden* och lämna plats för unga krafter, hos vilka energin inte sällan kan ersätta bristen på erfarenhet.

Det finns folk, det revolutionära Ryssland har aldrig haft en sådan mängd folk som i dag. Aldrig har en revolutionär klass haft så ovanligt gynnsamma betingelser – ifråga om temporärt anslutna bundsförvanter, medvetna vänner, ofrivilliga medhjälpare – som det nuvarande ryska proletariatet. Det finns massor av folk, man måste bara kasta alla svanspolitiska tankar och predikningar över bord, man måste bara ge spelrum åt initiativet och handlingskraften, åt ”planer” och ”företag”; då skall vi visa oss vara värdiga representanter för den stora revolutionära klassen, då kommer Rysslands proletariat att genomföra *hela den stora ryska revolution* en lika heroiskt som det börjat den.

Vperjod nr 9, den 8 mars (12 februari) 1905